

Către Curtea Constituțională a Republicii Moldova

mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu, 28

Înaltă Curte Constituțională, la 10 decembrie 2021 de către Consiliul Superior al Magistraturii a fost depusă sesizarea nr. 274a din 10 decembrie 2021 privind controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar în vederea abrogării Legii privind salarizarea judecătorilor și procurorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013.

În susținerea sesizării înaintate, noi judecătorii venim cu

AMICUS CURIAE,

în care susținem următoarele:

În conformitate cu art. 6 din Constituția Republicii Moldova, în Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sânt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Articolul 1 alin. (1) din Legea nr. 544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului, puterea judecătorească se exercită numai prin instanță judecătorească în persoana judecătorului, unicul purtător al acestei puteri. Tot în acest context, art. 2 din Legea nr. 136 din 07.07.2017 cu privire la Guvern, Guvernul este autoritatea publică care reprezintă și exercită puterea executivă în Republica Moldova. Iar art. 1 din Legea nr. 979 din 02.04.1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului, parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și singura autoritate legislativă a statului.

Prin urmare exponenții celor 3 puteri în stat sunt **deputații, miniștrii și judecătorii**, deținând aceste funcții în mod egal urmează să fie tratat în mod legal.

Cu toate aceste menționăm că, potrivit Legii nr. 199 din 16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică, funcția de deputat, ministru și judecător sunt funcții de demnitate publică, iar art. 14 din Lege statuează că, salarizarea persoanelor cu funcții de demnitate publică se efectuează în modul, în condițiile și în mărimile prevăzute de Legea nr. 355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar sau de Legea salarizării nr. 847-XV din 14 februarie 2002.

Cu toate acestea prin Legea nr. 270 din 23.11.2018 privind sistemul unic de salarizare în sectorul bugetar a fost instituit un sistem unic de salarizare, fiind abrogate toate garanțiile financiare ale judecătorilor, care erau stipulate în Legea cu privire la statutul judecătorilor, afectând în acest mod, independența sistemului judecătoresc.

Articolul 3 din Legea nr. 270 stabilește 2 principii de stabilire a salarizării și anume: *nediscriminare, echitate și coerență*, în sensul asigurării tratamentului egal și a remunerării egale pentru muncă de valoare egală; *ierarhizare*, în funcție de responsabilitatea, complexitatea și importanța activității desfășurate, stabilite în urma evaluării funcțiilor din sectorul bugetar.

Articolul 4 din Legea nr. 270 statuează că, *clasă de salarizare* – nivelul de poziționare distinctă a funcției în ierarhia generală a funcțiilor din grila de salarizare, căruia îi corespunde un coeficient de salarizare.

Cu toate acestea, legea stabilește o clasă diferită și discriminatorie de salarizare, prin urmare în cazul deputatului, ministrului clasa de salarizare este 127, iar în cazul funcției de judecător clasa de salarizare este 102-106, ceea ce reprezintă un tratament diferit a statului de judecător față de funcția de deputat și ministru, luând în considerație că sunt 3 exponenți a 3 puteri în stat cu aceleași grad de responsabilitate și egale între ele.

Prin urmare, legislativul prin adoptarea prezentei legi a încălcat art. 6 din Constituția RM, stabilind, judecătorilor a clasă de salarizare mai joasă în coraport cu celelalte funcții de același nivel.

Mai mult, funcția de judecător fiind funcție de demnitate publică, este plasată în clasa de salarizare 102 care corespunde următoarelor funcții: A1059 – Șef adjunct oficiul teritoriul, A1045 – Vicepreședinte de raion, A2020 – Șef de direcție generală din cadrul Secretariatului Parlamentului, Aparatului președintelui RM; Cancelariei de Stat, A2021 – Șef al Aparatului Comisiei electoral Centrale, A2022 – Șef de direcție generală din cadrul Aparatelor centrale ale ministerelor, A2025 – Secretar al consiliului municipal, C3005 – Șef Direcție generală Aparatul central al Ministerului și al autorităților administrative, D3006 – Șef inspector național Instituții și subdiviziuni subordonate Ministerului Afacerilor Interne și ale autorităților administrativ din subordinea acestora.

Astfel, deși judecătorul este deținătorul funcției de demnitate publică, unicul exponent al sistemului judecătoresc, salarizarea acestuia corespunde nivelului de funcționar public, ceea ce reprezintă o discriminare a judecătorilor față de exponenții puterii legislative și executive.

Suplimentar, se reține că, reieșind din prevederile art. 123 din Codul penal, judecătorul răspunde pentru faptele sale ca deținător al funcției de demnitate publică, prin urmare, și salarizarea urmează să aibă loc în asemenea context.

E de menționat că, Curtea Constituțională a reținut în jurisprudența sa, că statutul constituțional al judecătorului nu constituie privilegiul lui personal, ci un bun al întregii societăți, acesta fiind chemat să asigure protecția eficientă a drepturilor fiecărui membru al societății. Remunerația judecătorului, în care intră orice mijloc de asigurare materială sau socială, constituie una din componentele de bază ale independenței lui, reprezentând o contrapondere față de restricțiile, interdicțiile și responsabilitățile impuse acestora în virtutea funcțiilor. Prin menținerea acestui echilibru poate fi crescut gradul de încredere al societății în competența, independența și imparțialitatea judecătorilor (Hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011, § 96). 39. Într-o democrație autentică, atât guvernării, cât și poporul trebuie să recunoască că judecătorul, căruia i s-a încredințat puterea de a decide cu privire la drepturile și libertățile omului, trebuie să posede, pe lângă un înalt profesionalism, și o reputație ireproșabilă, o independență materială și un sentiment de siguranță cu privire la viitorul său. Statul are obligația de a stabili remunerația judecătorului astfel încât aceasta să compenseze efortul și responsabilitățile lui și să fie pe măsura statutului și funcțiilor pe care le exercită.

Cu toate acestea, prin adoptarea Legii nr. 127, legiuitorul, nu numai că a plasat salarizarea funcției de judecător într-o clasă mai joasă, însă și-a atribuit competența exclusivă de a revizui și a modifica elementele de bază ale salariului și anume: coeficientul de salarizare și valoarea de referință, afectând în acest mod independența sistemului judecătoresc. Or din momentul adoptării legii și pînă la moment, legislativul nu a majorat salariile judecătorilor.

Principalele măsuri de politici pe care este construit proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2022 se referă inclusiv și la **majorarea salariilor în sectorul bugetar, conform angajamentelor Guvernului**, fiind prevăzute mijloace financiare pentru majorarea salariului minim/ valorii de referință/ claselor pentru mai multe categorii de angajați din sectorul bugetar.

Astfel, în domeniul politicii salarizării pentru anul 2022 s-a prevăzut creșterea graduală și egalarea unor valori de referință utilizate la calcularea salariilor angajaților din sectorul bugetar, precum și ajustarea prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar și altor acte normative, însă aceste majorări **nu se referă la salariile judecătorilor care au rămas intacte mai mulți ani la rând**, contrar prevederilor art. 12 alin. (15) din Legea nr. 270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

La 01 decembrie 2018 a intrat în vigoare Legea nr. 270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, concomitent fiind abrogată Legea nr. 328/2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor. E de menționat că, Legea privind salarizarea judecătorilor și a procurorilor, **abrogată era un garant al independenței acestora față de puterea legislativă, or salariul judecătorilor și a procurorilor era stabilit în funcție de salariul mediu pe economie. Or la moment anume legislativul este acel care stabilește formula de calcul și indicii de salarizare a judecătorilor.**

Potrivit art. 12 alin. (5) din Legea nr. 270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, salariul de bază pentru persoanele cu funcții de demnitate publică, personalul din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică, funcționarii publici de conducere de nivel superior și pentru conducătorii unităților bugetare, inclusiv adjuncții/locuitorii, indiferent de statut sau categoria de personal a acestora, se stabilește corespunzător clasei de salarizare și coeficientului de salarizare indicate în anexele la prezenta lege, în condițiile alin. (9)–(12).

Iar potrivit alin. (13-15) a art. 12 din aceeași Lege, salariul de bază se calculează prin înmulțirea valorii de referință stabilite cu coeficientul de salarizare corespunzător clasei de salarizare pentru funcția respectivă, determinată în condițiile prezentei legi, cu rotunjire pînă la 10 lei în favoarea salariatului. Valoarea de referință corespunzătoare coeficientului de salarizare 1,00 se stabilește în legea bugetului de stat pentru anul respectiv. **Valoarea de referință se reexaminează anual în funcție de condițiile economice din țară și de posibilitățile bugetului public național, cel puțin la nivelul prognozat al ratei inflației.**

Așadar, începând cu 1 ianuarie 2019, pentru calcularea salariilor judecătorilor (cu excepția judecătorilor din cadrul Curții Constituționale, al Consiliului Superior al Magistraturii și al Curții Supreme de Justiție) s-a stabilit valoarea de referință în mărime de 2 500 de lei, care pînă în prezent, pe parcursul a 3 ani nu a fost majorată sub nici o formă (cel puțin la nivelul prognozat al ratei inflației), în timp ce la alte

categorii de angajați în sectorul bugetar s-a majorat în fiecare an. Respectiv, de 3 ani de zile, și reieșind din proiectul de Legea cu privire la bugetul de stat pentru anul 2022, și pentru al patrulea an, salariul judecătorului rămâne neschimbat.

În acest context, nota informativă la proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2020 prevede că, potrivit prognozei, rata anuală a inflației la sfârșitul anului 2021 se estimează la nivel de 7,9 %. De fapt, autorii proiectului accentuează că presiunile inflaționiste se accentuează. Rata inflației anuală a trecut peste nivelul de sus al intervalului de variație al țintei inflației stabilite de Banca Națională a Moldovei (5% +/- 1,5%), constituind 8,8% (octombrie 2021 față de octombrie 2020). Potrivit declarației ministrului Ministerului Finanțelor Dumitru Budianschi date în emisiunea „Punctul pe Azi” din 24 noiembrie 2021 - „Noi am realizat bugetul în baza unor previziuni ale ministerului Economiei din luna octombrie. Banca Națională și-a publicat raportul pe inflație la 8 noiembrie. Sperăm că prognoza BNM privind inflația nu se va adevăra. Noi am majorat fondul de salarizare cu 10%, este vorba, totuși, despre o sumă destul de mare. Dacă inflația va fi mare, adică va depăși prognozele noastre, vom identifica soluții pentru a acoperi această diferență. Noi am majorat valoarea de referință cu 100 de lei pentru tot sistemul bugetar. (...)” Contrar datelor de mai sus, valoarea de referință referitoare la salariul de bază al judecătorilor nu s-a modificat.

Un exemplu pertinent la caz ar fi majorarea încă de la 1 ianuarie 2020 a valorii de referință de la 2000 de lei la 2500 de lei pentru calcularea salariilor *personalului*, inclusiv cu funcții de demnitate publică, din cadrul Serviciului de Informații și Securitate, al Centrului Național Anticorupție, al Autorității Naționale de Integritate și al Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor; *personalul*, inclusiv cu funcții publice de conducere, din cadrul Autorității Aeronautice Civile, în acest mod, fiind egalată valoarea de referință pentru calcularea salariilor personalului menționat cu valoarea de referință pentru calcularea salariilor judecătorilor. E de menționat că funcția de judecător este funcție de **demnitate publică**.

În acest context, este important de atras atenție sporită asupra faptului că cu toate că valoarea de referință este aceeași (2500 de lei), totuși coeficienții de salarizare a judecătorilor din judecătoriile teritoriale și din curțile de apel (**8,26-12,55**) sunt cu mult mai mici decât coeficienții de salarizare a persoanelor cu funcții de demnitate publică din cadrul Serviciului de Informații și Securitate, al Centrului Național Anticorupție, al Autorității Naționale de Integritate și al Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (12,29; 13,37).

În tabelele de mai jos este vizibilă diferența impunătoare dintre coeficienții de salarizare a judecătorilor judecătoriilor teritoriale și a Curților de apel (funcție de demnitate publică) și coeficienții de salarizare a persoanelor cu funcții de demnitate publică din cadrul Serviciului de Informații și Securitate, al Centrului Național Anticorupție, al Autorității Naționale de Integritate și al Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor.

Extras din Anexa nr. 3

Grupul ocupațional „Administrație publică (A)” Tabelul 1 Funcțiile de demnitate publică (A1)

Codul funcției	Denumirea funcției	Clasa de salarizare	Coeficientul de salarizare
1	2	3	4
Alte funcții de demnitate publică la nivel central			
A1014	Director general (director) autoritate publică autonomă	125	13,37
A1022	Director general (director) adjunct autoritate publică autonomă	121	12,29

Extras din Anexa nr. 4

Grupul ocupațional „Justiție (B)” Tabelul 1
Funcțiile de demnitate publică: judecători și procurori (B1)

Codul funcției	Denumirea funcției	Clasa de salarizare	Coeficientul de salarizare
1	2	3	4
Curțile de apel			
B1015	Președinte, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de peste 15 ani	122	12,55
B1024	Președinte, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de pînă la 15 ani	120	12,04
B1030	Vicepreședinte, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de peste 15 ani	118	11,55
B1033	Vicepreședinte, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de pînă la 15 ani	116	11,07
B1037	Judecător, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de peste 15 ani	113	10,40
B1040	Judecător, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de pînă la 15 ani	111	9,97
Judecătoriile teritoriale			
B1036	Președinte, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de peste 12 ani	114	10,62
B1038	Președinte, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de la 6 la 12 ani	112	10,19
B1041	Președinte, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de pînă la 6 ani	110	9,77
B1042	Vicepreședinte, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de peste 12 ani	110	9,77

1	2	3	4
B1044	Vicepreședinte, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de la 6 la 12 ani	108	9,37
B1047	Vicepreședinte, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de până la 6 ani	106	8,98
B1048	Judecător, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de peste 12 ani	106	8,98
B1051	Judecător, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de la 6 la 12 ani	104	8,62
B1054	Judecător, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de până la 6 ani	102	8,26

Ba chiar mai mult, în cazul judecătorilor cu vechimea în funcție de până la 6 ani, coeficientul de salarizare este egal cu **coeficientul de salarizare a personalului (șefilor de direcție generală) din cadrul Serviciului de Informații și Securitate**, al Centrului Național Anticorupție, al Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (clasa 102, coeficientul 8,26), fapt reflectat în tabelul de jos.

Extras din Anexa nr. 6

**Grupul ocupațional „Ordine publică și securitate a statului (D)”
Funcții cu statul special din domeniul ordinii publice și securității
statului (D3)**

Codul funcției	Denumirea funcției	Clasa de salarizare	Coeficientul de salarizare
1	2	3	4
Centrul Național Anticorupție, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor			
<i>1.1. Funcții de conducere</i>			
D3008	Șef direcție generală	102	8,26
Serviciul de Informații și Securitate			
<i>1.1. Funcții de conducere</i>			
D3009	Șef direcție generală	102	8,26

Extras din Anexa nr. 4

Codul funcției	Denumirea funcției	Clasa de salarizare	Coeficientul de salarizare
1	2	3	4
Judecătoriile teritoriale			
B1054	Judecător, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de până la 6 ani	102	8,26

Respectiv, în cazul judecătorilor cu vechimea în funcție de până la 6 ani, care dețin o funcție de demnitate publică, formula de calcul a salariului este aceeași ca și la personalul SIS, CNA, SPCSB : $8,26 \times 2500 \text{ lei} = 20\ 650 \text{ lei}$ (salariul brut).

Însă, având în vedere faptul că personalul SIS, CNA, SPCSB, dispune de o gamă mai largă de garanții sociale decât judecătorii, prin prisma legilor speciale beneficiază de diverse adaosuri la salariu, cum ar fi sporuri, indemnizații, etc., în consecință, cuantumul salariului acestora este mai mare decât salariul judecătorilor, fapt care se vede prin simpla accesare pe portalul Autorității Naționale de Integritate a declarațiilor de avere și interese a șefilor de direcții, șefilor de secții, iar în unele cazuri chiar și a inspectorilor principali.

Spre exemplu, conform prevederilor art. 40 alin. (8), (9) din Legea nr. 1104 din 06.06.2002 cu privire la Centru Național Anticorupție, angajatul Centrului neasigurat cu locuință de serviciu are dreptul la **compensarea cheltuielilor pentru închirierea** (subînchirierea) unei locuințe în cuantumul prevăzut de contractul de închiriere (subînchiriere) a locuinței, dar care nu poate depăși salariul lui de funcție. Angajatul Centrului are **dreptul la compensarea cheltuielilor de transport** folosit în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu.

Judecătorii nu beneficiază de o asemenea garanție, unica garanție socială a judecătorului la moment este **salariul**. E de menționat că în cadrul sistemului judecătoresc, sunt numiți mulți judecători care locuiesc într-un municipiu (raion) dar activează în alt raion și cheltuielile de deplasare de cazare statul nu le garantează. Respectiv, cheltuielile de deplasare sunt suportate din contul salariul.

Iar conform art. 42 alin.(1) din aceeași Lege, pentru serviciul în cadrul Centrului, colaboratorul primește salariu lunar, **rație alimentară** și echipament.

De asemenea, în baza art. 31 din Legea nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat, li se stabilește un spor la salariu în funcție de gradul de secretizare la care au acces și de vechimea în serviciu.

Este de menționat că **judecătorii care au acces la secretul de stat nu beneficiază de aceste sporuri.**

Conform art. 53 alin. (2) din Legea nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și Securitate, ofițerul de informații beneficiază de salariu lunar și de alte drepturi de plată permanente. **Alte drepturi de plată se stabilesc în conformitate cu legislația în vigoare.**

O altă analiză care ar fi pertinentă la caz este compararea coeficienților de salarizare a judecătorilor și procurorilor, valoarea de referință fiind aceeași în ambele cazuri – 2500 de lei.

Extras din Anexa nr. 4

Grupul ocupațional „Justiție (B)” Tabelul 1
Funcțiile de demnitate publică: judecători și procurori (B1)

Codul funcției	Denumirea funcției	Clasa de salarizare	Coeficientul de salarizare
-----------------------	---------------------------	----------------------------	-----------------------------------

1	2	3	4
Curțile de apel			
B1015	Președinte, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de peste 15 ani	122	12,55
B1024	Președinte, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de pînă la 15 ani	120	12,04
B1030	Vicepreședinte, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de peste 15 ani	118	11,55
B1033	Vicepreședinte, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de pînă la 15 ani	116	11,07
B1037	Judecător, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de peste 15 ani	113	10,40
B1040	Judecător, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de pînă la 15 ani	111	9,97
Judecătoriile teritoriale			
B1036	Președinte, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de peste 12 ani	114	10,62
B1038	Președinte, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de la 6 la 12 ani	112	10,19
B1041	Președinte, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de pînă la 6 ani	110	9,77
B1042	Vicepreședinte, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de peste 12 ani	110	9,77
B1044	Vicepreședinte, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de la 6 la 12 ani	108	9,37
B1047	Vicepreședinte, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de pînă la 6 ani	106	8,98
B1048	Judecător, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de peste 12 ani	106	8,98
B1051	Judecător, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de la 6 la 12 ani	104	8,62
B1054	Judecător, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de pînă la 6 ani	102	8,26
Procuratura Generală			
B1008	Procuror general	127	13,94
B1012	Adjunct al Procurorului general, cu vechimea în muncă în funcția de procuror de peste 16 ani	123	12,82
B1016	Adjunct al Procurorului general, cu vechimea în muncă în funcția de procuror de pînă la 16 ani	122	12,55
B1017	Procuror-șef direcție, cu vechimea în muncă în funcția de procuror de peste 16 ani	122	12,55
B1023	Procuror-șef direcție, cu vechimea în muncă în funcția de procuror de pînă la 16 ani	121	12,29
B1025	Procuror-șef secție, cu vechimea în muncă în funcția de procuror de peste 16 ani	120	12,04

1	2	3	4
B1029	Procuror-șef secție, cu vechimea în muncă în funcția de procuror de pînă la 16 ani	119	11,79
B1031	Procuror, cu vechimea în muncă în funcția de procuror de peste 16 ani	117	11,31
B1034	Procuror, cu vechimea în muncă în funcția de procuror de pînă la 16 ani	115	10,85
Procuraturile specializate			
B1013	Procuror-șef, cu vechimea în muncă în funcția de procuror de peste 16 ani	123	12,82
B1018	Procuror-șef, cu vechimea în muncă în funcția de procuror de pînă la 16 ani	122	12,55
B1019	Adjunct al Procurorului-șef, cu vechimea în muncă în funcția de procuror de peste 16 ani	122	12,55
B1026	Adjunct al Procurorului-șef, cu vechimea în muncă în funcția de procuror de pînă la 16 ani	120	12,04
B1032	Procuror, cu vechimea în muncă în funcția de procuror de peste 16 ani	117	11,31
B1035	Procuror, cu vechimea în muncă în funcția de procuror de pînă la 16 ani	115	10,85

Așadar, potrivit Anexei nr. 4 la Legea nr. 270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, coeficientul de salarizare a procurorului începător din cadrul procuraturilor specializate și din cadrul Procuraturii Generale, cu un stagiul de pînă la 16 ani este „10,85” (respectiv formula de calcul a salariului este $2500 \text{ de lei} \times 10,85 = 27\ 125 \text{ de lei}$).

Este important faptul că judecătorii din cadrul judecătoriilor teritoriale cu vechime în muncă în această funcție :

- de pînă la 6 ani, sunt salarizați în baza coeficientului „8,26” (salariul : $2500 \times 8,26 = 20\ 650 \text{ de lei (brut)}$, la card aproximativ 16 500 de lei);
- de la 6 la 12 ani, sunt salarizați cu coeficientul „8,62”;
- de peste 12 ani sunt salarizați în baza coeficientului „8,98”.

Referitor la judecătorii din cadrul curților de apel cu vechime în muncă în funcție de judecător :

- de pînă la 15 ani, sunt salarizați în baza coeficientului „9,97” ($2500 \times 9,97 = 24\ 925 \text{ de lei (brut)}$);
- de peste 15 ani sunt salarizați în baza coeficientului „10,40”.

Așadar, chiar dacă judecătorii ar activa pînă la plafonul vârstei de 65 de ani în aceste instanțe (judecătorii teritoriale/curți de apel) și ar avea o vechime de muncă în această funcție cu mult peste 12 ani/15 ani, oricum sunt salarizați în baza coeficientului maxim prevăzut în tabele „8,98”/„10,40” și au un salariu mult mai mic decât un procuror începător din cadrul procuraturilor specializate și din cadrul Procuraturii Generale (luând în considerație că procurorii pot fi detașați în cadrul procuraturilor specializate, indiferent de stagiul de muncă).

Atragem atenția asupra faptului că chiar și salariul președintelui de judecătorie teritorială, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de peste 12 ani, se calculează în baza coeficientului de salarizare mai mic (10,62) decât la un procuror **începător** din cadrul procuraturilor specializate și din cadrul Procuraturii Generale (10,85).

În general, coeficientul minim de salarizare al procurorilor din cadrul procuraturilor specializate și din cadrul Procuraturii Generale este de „**10,85**”, crescând semnificativ în dependență de vechime în funcție și funcție deținută (**10,85; 11,31; 11,79; 12,04; 12,55; 12,82; 13,94**).

În concluzia comparațiilor efectuate mai sus se evidențiază faptul că chiar dacă aparent salariile judecătorilor par a fi mari având în vedere valoarea de referință mare în comparație cu cea stabilită pentru alte categorii de angajați, ***totuși salariul judecătorilor în rezultatul formulei de calcul este mult mai mic din cauza coeficienților de salarizare extrem de mici în comparație cu alte categorii de angajați din domeniu și din cauza altor drepturi salariale (îndemnizații, sporuri, premii) ale acestora, dar de care judecătorii nu au dreptul să beneficieze conform legislației în vigoare.***

Făcând o analiză a veniturilor obținute la locul de muncă, declarate în declarațiile de avere și interese de către mai multe categorii de angajați din sectorul bugetar, salarizați în baza aceleiași legi ca și judecătorii, constatăm din declarațiile studiate în mod aleatoriu, că veniturile judecătorilor sunt la același nivel sau uneori mai mici decât veniturile inspectorilor principali și superiori din cadrul birourilor vamale, din cadrul Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor; decât veniturile ofițerilor superiori de investigații și inspectorilor principali în cadrul Centrului Național Anticorupție; decât veniturile șefilor de secții în direcțiile din cadrul Serviciului Fiscal de Stat, șefilor de secții în cadrul Curții de Conturi, etc.

Este de remarcat diferența simțitoare de sute de mii de lei pe an dintre veniturile de la locul de muncă ale judecătorilor și cele ale persoanelor cu alte funcții de demnitate publică la nivel central.

Nu pot fi trecute cu vederea diferențele semnificative dintre veniturile de la locul de muncă al judecătorilor și veniturile șefilor și șefilor adjuncți de direcții din cadrul CNA, Serviciul Vamal, Curtea de Conturi, Serviciul Fiscal de Stat, etc (**care nu sunt funcții de demnitate publică**).

Și evident, o mare relevanță în prezenta comparație o au legislațiile statelor din regiune care respectă principiul ierarhizării în domeniul salarizării, judecătorii fiind remunerați la un nivel mult mai înalt în raport cu alte funcții din stat.

În acest sens, reiterăm, studiul efectuat de către Centrul de Resurse Juridice, efectuat în anul 2021/ salariile judecătorilor și procurorilor/Justiția din Republica Moldova/

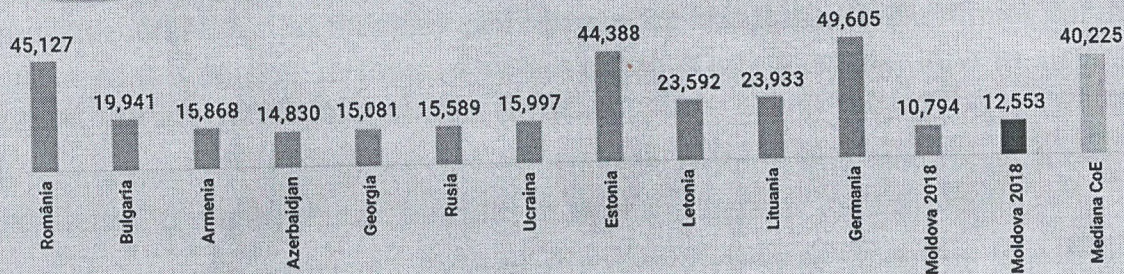
INFOGRAFIC

Salariile judecătorilor și procurorilor*

Justiția din Republica Moldova

Salariul anual brut al judecătorilor începători (EUR)

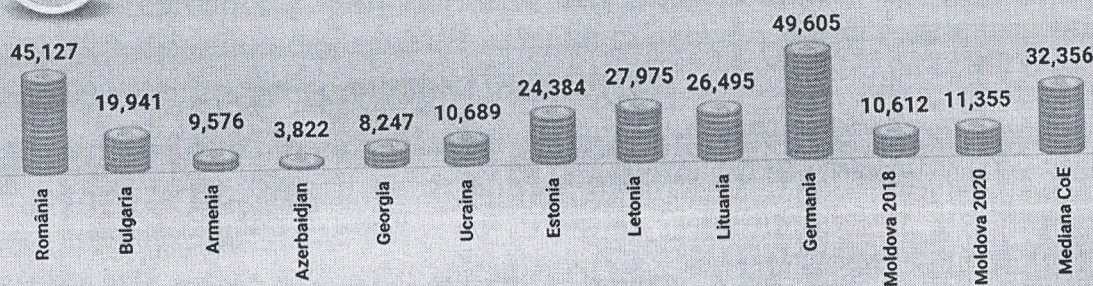
În **2020**, salariul judecătorilor începători din Moldova era de **3** ori mai mic decât mediana Consiliului Europei.

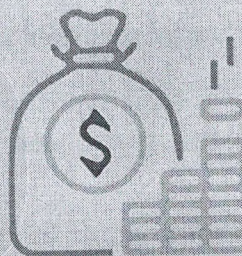
În **2020**, salariul era cu circa 20% mai mare decât în 2018. Totuși, acesta rămâne a fi **cel mai mic** salariu plătit unui judecător începător din cele 45 de țări analizate.

Salariul anual brut al procurorilor începători (EUR)

Și salariul procurorilor începători este de aproape **3** ori mai mic decât mediana Consiliului Europei.

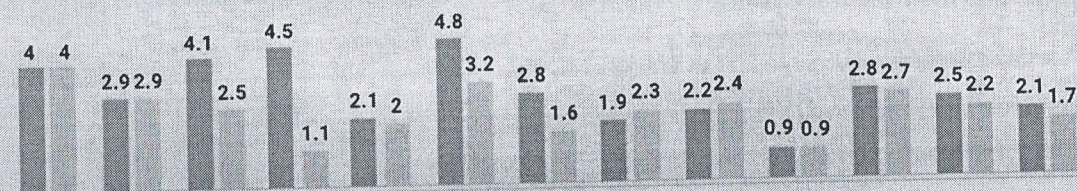

În **2020**, procurorii începători din Moldova erau remunerați mai bine doar decât colegii lor din Armenia, Azerbaidjan, Georgia sau Ucraina.

*Conform raportului CEPEJ „European judicial systems - Efficiency and quality of justice” din 2020 și datelor Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești (datele din 2018 și 2020)

Salariul judecătorilor și procurorilor, raportat la salariul mediu pe economie*

Potrivit art.3 alin.(i) lit.c) din Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, unul din principiile sistemului unitar de salarizare este ierarhizarea, în funcție de responsabilitatea, complexitatea și importanța activității desfășurate, stabilite în urma evaluării funcțiilor din sectorul bugetar.

În acest context, reținem că, la stabilirea salariului judecătorului la moment nu este luat în calcul faptul că judecătorul deține o funcție de **demnitate publică și înfăptuiește justiția în numele legii**. Or un act judecătoresc calitativ urmează este emis de o persoană competentă. Iar pentru a atrage oameni competenți în cadrul sistemului judecătoresc și ai menține este necesar ca statul să ofere anumite garanții materiale, or în caz contrar în timp se va ajunge la o altă extremă, când în sistemul judecătoresc, vor activa nu cei mai buni juriști.

De asemenea nu este luată în considerație importanța actului justiției și responsabilitatea și riscurile judecătorului în emiterea actelor judecătorești.

Totodată urmează de luat în considerație condițiile și termenul de accesare în funcția de judecător, or pentru a deveni judecător este necesar de parcurs o procedură îndelungată care durează în mediu 3 ani de zile, parcurgerea căreia nu garantează faptul că persoana va deveni judecător.

Și totodată este necesar de menționat că salariul trebuie să compenseze și restricțiile impuse judecătorului pe parcursul exercitării funcției. Judecătorului îi este interzis să practice o altă activitate decât cea didactică. Această interdicție este impusă prin lege judecătorilor și procurorilor. În unele raioane judecătorii și de această posibilitate sunt privați, pentru că nu sunt instituții de învățământ de profil. Judecătorului îi este interzis să activeze prin cumul, să ofere consultații, să practice activități de antreprenariat, ceea ce este firesc și necesar întru asigurarea imparțialității judecătorului, dar urmează ca statul să acopere aceste restricții printr-o remunerare adecvată funcției și statutului de judecător.

Respectiv, orice subminare a funcției de judecător care este una de demnitate publică în raport cu alte funcții de demnitate publică sau cu funcții cu un statut inferior, este eronată și inechitabilă.

Distincția judecătorilor trebuie să fie o reflectare nu doar a atribuțiilor și competențelor pe care le exercită, dar și a expresiei salariale a acestora.

În final reținem, că nu pledăm pentru micșorarea salariilor altor profesii, dar pentru o remunerare adecvată conform funcției și statutului de judecător.

TABEL

(informativ de comparație)

a salariului judecătorilor în coraport cu salariile bugetarilor,
reieșind din declarațiile depuse la ANI pentru anul 2020

Nr. de ordine	Funcția	Salariul declarat pe anul 2020
1	Judecător, instanța de fond	264 586,95 lei
2	Judecător, instanța de fond	259 410,49 lei

3	Judecător, instanța de fond	253 643,20 lei
4	Judecător, instanța	260 994,84 lei
5	Șef Adjunct al Direcției Generale Șef de Direcție al Centrului Național Anticorupție	339 130,63 lei
6	Ofițer Superior de Investigații în cadrul Centrului Național Anticorupție, Direcția Investigații speciale a Direcției Generale Teritoriale	250 079, 53 lei
7	Ofițer de Investigații al DGN din CNA	253 243,71 lei
8	Șef de Direcție al CNA	316 003,89 lei
9	Ofițer Superior de urmărire penală din cadrul CNA	249 067,39 lei
10	Ofițer superior de urmărire penală din cadrul CNA	264 466,98 lei
11	Șef de secție al CNA, secția cooperare internațională Secretariat și Arhivă	272 909,20 lei
12	Șef de Direcție în cadrul CNA, Direcția nr. 2 din cadrul Direcției Generale Combaterea corupției	303 827,96 lei
13	Șef adjunct al Direcției, Șef de secției din cadrul CNA	295 980, 38 lei
14	Șef al Serviciul Management și Comenduire în cadrul DGT Nord	269 244,26 lei
15	Șef adjunct de secție, șef de secție de gardă în cadrul Comenduire din cadrul CNA	609 299,78 lei
16	Șef adjunct al Direcției Securitate Internă din cadrul CNA	333 323,91 lei
17	Șeful Direcției nr. 3 din cadrul Direcției Generale Asigurare Operativă din cadrul CNA	339 607,36 lei
18	Șef al Agenției de recuperare a bunurilor infracționale a CNA	392 386,83 lei
19	Șeful adjunct al Direcției de recuperare a bunurilor infracționale din cadrul CNA	346 308,00 lei
20	Șef adjunct al Direcției Generale Combaterea Corupției din cadrul CNA	340 687, 01 lei
21	Șef al Direcției evaluare, administrare și valorificare a bunurilor indisponibilizate în cadrul ARBI	320 958,06 lei
22	Inspector principal din cadrul Biroului Vamal Centru	250889,46 lei
23	Inspector principal în cadrul Biroului Vamal Centru	260 108,00 lei
24	Inspector Principal în cadrul Biroului Vamal Centru	283 225,76 lei
25	Inspector Principal din cadrul Biroului Vamal Centru	257 751,56 lei
26	Șef adjunct al Biroului Vamal Centru	324 345,44 lei

